

entuzjaści edukacji

Badania dotyczące najważniejszych aspektów edukacji

Rekomendacje dla zarządzających oświatą na każdym szczeblu

**Narzędzia dydaktyczne dla nauczycieli,
pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych**

Bazy informacji o systemie oświaty i badaniach edukacyjnych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

*entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

O INSTYTUCIE

Instytut Badań Edukacyjnych (IBE) jest placówką naukowo-badawczą zajmującą się wielostronną analizą funkcjonowania i efektywności systemu edukacji w Polsce.

Zatrudniamy badaczy zajmujących się edukacją: pedagogów, socjologów, psychologów, ekonomistów, politologów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych. Kadra badawcza IBE to specjaliści o różnorodnych doświadczeniach zawodowych, obejmujących również praktykę dydaktyczną, doświadczenie w administracji publicznej, czy działalność w organizacjach pozarządowych.

Prowadząc badania i analizy dostarczamy solidnej wiedzy i danych przydatnych w rozwoju polityki i praktyki edukacyjnej. Podejmowane przez IBE badania dotyczą wielu dziedzin związanych z procesem kształcenia w Polsce i jego jakością. Przykładowo obejmują one takie zagadnienia jak:

- rozwój 6- i 7-latków w różnych środowiskach edukacyjnych,
- diagnoza kompetencji trzecioklasistów, szóstoklasistów i gimnazjalistów,
- kompetencje i przygotowanie przyszłych maturzystów,
- podstawy programowe i rozwój dydaktyk przedmiotowych,
- diagnostyka dla poradni psychologicznych,
- ekonomiczno-systemowe uwarunkowania oświaty,
- decyzje edukacyjne podejmowane przez Polaków,
- edukacyjna wartość dodana (EWD),
- umiejętności i kompetencje Polaków na tle Europy i świata oraz w kontekście wymogów rynku pracy.

W oparciu o wyniki badań podejmujemy działania i tworzymy narzędzia, które służą podnoszeniu jakości polskiej edukacji i stanowią wsparcie dla wszystkich grup i środowisk związanych z systemem edukacyjnym:

- nauczycieli i dyrektorów szkół,
- organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju edukacji,
- władz samorządowych,
- środowisk naukowych,

- uczniów oraz ich rodziców,
- studentów i doktorantów,
- władz centralnych (ustawodawczych i wykonawczych) odpowiedzialnych za kształtowanie polityki edukacyjnej państwa,
- wszystkich zainteresowanych edukacją i inwestycją w człowieka.

Instytut Badań Edukacyjnych uczestniczy w realizacji projektów systemowych współfinansowanych przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz międzynarodowych programów badawczych.

ENTUZJAŚCI EDUKACJI

Pod tym hasłem Instytut Badań Edukacyjnych realizuje projekt systemowy „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”.

„Entuzjaści edukacji” to projekt, którego celem jest podniesienie jakości edukacji w Polsce. Od 2010 r. prowadzonych jest ponad 60 badań, wiele z nich już zakończono, a raporty w wersji elektronicznej można znaleźć na stronie eduentuzjasci.pl w zakładce „Badania”.

Wnioski i informacje zebrane w trakcie tego wieloletniego projektu posłużą do rekomendacji dla nauczycieli, dyrektorów szkół, samorządowców oraz polityków odpowiedzialnych za edukację.

CO BADAMY

Projekt „Entuzjaści edukacji” obejmuje badania dotyczące wszystkich etapów edukacji – od przedszkola i szkoły, poprzez rynek pracy i uczenie się dorosłych. Tematyka badań koncentruje się wokół pięciu głównych obszarów:

- Podstawy programowe i rozwój dydaktyk przedmiotowych
- Psychologiczne i pedagogiczne podstawy osiągnięć szkolnych
- Socjologiczno-prawne aspekty polityki edukacyjnej
- Ekonomia edukacji: nakłady publiczne i prywatne oraz rynki okołoedukacyjne
- Edukacja a rynek pracy: ścieżki karier edukacyjnych i zawodowych w uczeniu się przez całe życie.

Podstawy programowe i rozwój dydaktyk przedmiotowych

Poprawa jakości nauczania to główny cel realizowanych przez nas projektów. Chcemy pomóc ją osiągnąć poprzez dostarczanie wyników badań oraz nowatorskich i sprawdzonych w praktyce narzędzi dydaktycznych, które umożliwią skuteczną pracę nauczyciela z uczniem.

Szczególnie ważne jest stworzenie warunków do podwyższenia kompetencji uczniów w poszczególnych przedmiotach szkolnych, w tym poprawa kształcenia tych umiejętności, które zostały określone jako kluczowe, tj.:

- komunikowanie się w języku ojczystym,
- komunikowanie się w języku obcym,
- myślenie matematyczne i umiejętność rozumowania w kategoriach nauk przyrodniczych, obycie z zagadnieniami technicznymi,
- umiejętność posługiwania się technologiami informatyczno-komunikacyjnymi,
- umiejętność uczenia się,
- umiejętności społeczne, współpracy z innymi, także obywatelskie i międzykulturowe,
- przedsiębiorczość – rozumiana bardzo szeroko jako umiejętność przekuwania pomysłów w czyny,
- ekspresja kulturalna – czyli umiejętność odczytywania podstawowych znaków dziedzictwa kultury jako ważny aspekt poczucia tożsamości,

W ostatnich latach Instytut Badań Edukacyjnych przeprowadził szereg badań dotyczących wdrażania nowej podstawy programowej.

Nowy sprawdzian w klasie szóstej, oparty na wymogach zmienionej podstawy programowej, po raz pierwszy przeprowadzony został w 2015 r. Aby sprawdzić w jakim stopniu uczniowie klasy V są przygotowani do sprawdzianu po szkole podstawowej, zrealizowaliśmy dwa projekty:

- **Diagnozę umiejętności matematycznych uczniów szkół podstawowych – DUMa**, w której wzięło udział 6275 szkół podstawowych z całej Polski i ponad 181 tys. uczniów.
- **Diagnozę umiejętności szóstoklasistów – DUSZA**, która swym zasięgiem objęła ok. 2400 uczniów z 60 szkół. Na stronie ibe.edu.pl/pl/sprawdzian-2015 dostępne są zadania z języka polskiego i matematyki z omówieniami ekspertów IBE.

Diagnoza Kompetencji Gimnazjalistów 2011 i 2012 – Raporty przedmiotowe – to efekt dwukrotnie przeprowadzonej, pogłębionej analizy umiejętności uczniów gimnazjów z przed-

miotów egzaminacyjnych (język polski, matematyka, przedmioty przyrodnicze, historia i WOS). Zawarte w nich wnioski mogą być pomocne nauczycielom i rodzicom.

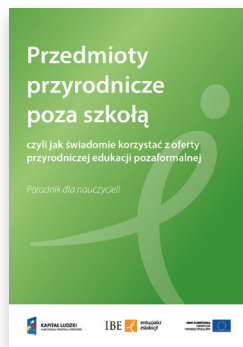
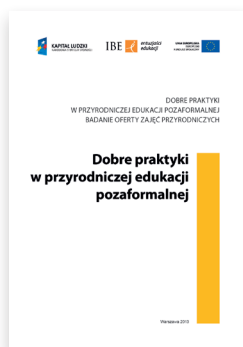
Wsparciem dla nauczycieli gimnazjów jest też projekt **Narzędzia w działaniu**. To ciekawe rozwiązania dydaktyczne – zadania i ćwiczenia wykraczające poza rutynę. W przedsięwzięciu wzięli udział nauczyciele z ponad 800 szkół, którzy otrzymali pakiet zadań z Bazy Narzędzi Dydaktycznych. Więcej o praktycznym wykorzystaniu zadań można dowiedzieć się na: eduentuzjasci.pl/zadania/baza-zadan.html

Matura 2015 jest oparta, po raz pierwszy, na wymaganiach nowej podstawy programowej. Zmieniła się formuła egzaminu z języka polskiego. W czerwcu 2014 r. sprawdziliśmy, jak do tego nowego egzaminu przygotowani są uczniowie. W badaniu **Diagnoza przedmaturalna z języka polskiego** wzięło udział 50 wylosowanych liceów ogólnokształcących, a w nich ok. 4 tys. drugoklasistów. Zdiagnozowaliśmy problemy i konkretne elementy sprawiające uczniom trudności w nauce poszczególnych przedmiotów, a także przygotowaliśmy poradniki dla uczniów i nauczycieli (ibe.edu.pl/pl/matura2015).

Eksperti IBE sprawdzają także, w jaki sposób rozwój dydaktyki poszczególnych przedmiotów (w tym narzędzi dydaktycznych) może wspomóc efektywność nauczania. Przygotowaliśmy:

- **Dobre praktyki w przyrodniczej edukacji pozaformalnej** – raport powstały dzięki zrealizowanemu w 2012 r. badaniu, zawierający wybrane dobre praktyki oraz wskazówki dla szkół i organizacji oferujących zajęcia dla szkół.
- **Interaktywna mapa ośrodków przyrodniczej edukacji pozaformalnej** (pep.ibe.edu.pl/mapa).
- **Przedmioty przyrodnicze poza szkołą czyli jak świadomie korzystać z oferty przyrodniczej edukacji pozaformalnej** – poradnik dla nauczycieli i dyrektorów, pomocny zarówno dla tych, którzy korzystają z możliwości edukacji pozaformalnej, jak i dla tych, którzy do tej pory jeszcze tego nie robili.

Analizujemy także, jak nauczanie poszczególnych przedmiotów kształtuje umiejętności uczniów. Efektem realizacji projektu **Szkoła samodzielnego myślenia**, który objął ok. 10 tys. uczniów z 350 wylosowanych szkół z całej Polski, jest raport, w którym zaprezentowane zostały zarówno wyniki testów z języka polskiego i matematyki, jak i wyniki badań na ile szkoła uczy tzw. umiejętności złożonych z obydwu przedmiotów.

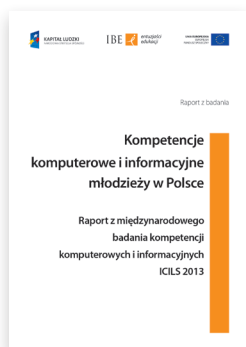

Dla oceny sprawności posługiwania się przez uczniów w Polsce językami obcymi na różnych etapach edukacji zrealizowaliśmy: **badanie efektywności nauczania języka angielskiego w szkole podstawowej – BENJA** i przeprowadzane wśród gimnazjalistów **Badanie uczenia się i nauczania języków obcych – BUNJO**. Z kolei dzięki udziałowi w realizacji **Europejskiego Badania Kompetencji Językowych – ESLC**, możemy porównać poziom znajomości języków obcych polskich gimnazjalistów na tle ich kolegów z innych krajów europejskich biorących udział w badaniu.

IBE bada także i porównuje sposób nauki i osiągnięcia uczniów z Polski z ich rówieśnikami z innych krajów członkowskich oraz spoza Unii Europejskiej, czego przykładem są:

Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów 2015 (Programme for International Student Assessment – PISA) pozwala śledzić jak zmieniają się umiejętności uczniów od

2000 r. Raporty z badania PISA uznawane są za jedno z najważniejszych wskaźników rozwoju edukacji na świecie, w Unii Europejskiej służą do oceny postępu edukacji w Europie, a w Polsce wykorzystywane są w najważniejszych dokumentach programowych.

Międzynarodowe badanie kompetencji komputerowych i informacyjnych (**International Computer and Information Literacy Study – ICILS**), pozwoliło sprawdzić w jakim stopniu uczniowie przygotowani są do korzystania z technologii informacyjnych. Raport ICILS 2013 to niezwykle cenne źródło wiedzy na temat gotowości uczniów do życia w „cyfrowej rzeczywistości”.

Psychologiczne i pedagogiczne podstawy osiągnięć szkolnych

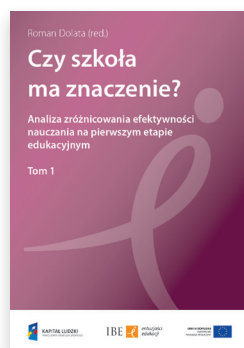
Co i w jakim stopniu ma wpływ na efektywność kształcenia? Od czego zależą osiągnięcia uczniów w szkole? Podstawowym celem działań IBE w tym obszarze jest uzyskanie wiedzy o zróżnicowaniu praktyk kształcenia, ich efektywności oraz przedstawienie rozwiązań, które będą pomocne w poprawie wyników kształcenia.

Prowadzimy badania, którymi objęte są dzieci od urodzenia aż do ukończenia szkoły średniej. Dzięki naszym projektom badawczym udało się zgromadzić wiele danych dotyczących m.in. tego, jak rozwijają się 6- i 7-latki w różnych środowiskach edukacyjnych (przedszkole, zerówka, szkoła). Wiemy jaki poziom szkolnych umiejętności osiągają, jak czują się w tych placówkach i w grupie oraz jakie są odczucia ich rodziców. Zmierzenie umiejętności matematycznych, czytania i pisania najmłodszych dzieci możliwe było dzięki opracowanemu przez IBE **Testowi Umiejętności Na Starcie Szkolnym (TUNSS)** – nowatorskiemu rozwiązaniu, w którym wykorzystane zostały ta-

bloty. W 2014 r. przeszkoliliśmy publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne z korzystania z tego narzędzia, a pracownicy poradni otrzymali od IBE tablety z testami, z którego mogą korzystać przez pół roku.

Poradnie psychologiczne, nauczycieli oraz osoby zaangażowane w wychowanie i edukację stale wspieramy dostarczając fachowej wiedzy o rozwoju dzieci i nastolatków. Na stronie eduentuzjasci.pl/dziecko-nastolatek stworzyliśmy repozytorium materiałów z konferencji, broszur, plakatów informacyjnych oraz poradników. Docelowo strona obejmować będzie praktyczne informacje o wszystkich etapach rozwoju młodego człowieka.

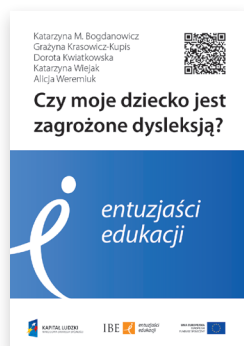
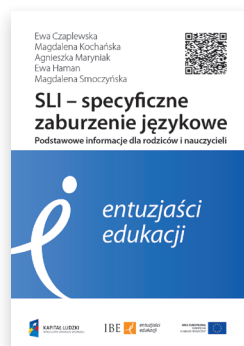
Od 2010 r. prowadzimy **badanie szkolnych uwarunkowań efektywności kształcenia (SUEK)**. Objęło ono 306 oddziałów klasowych i 5572 uczniów w 176 szkołach podstawowych na terenie całego kraju, którzy jesienią 2010 r. rozpoczęli naukę w III klasie. Badacze towarzyszą dzieciom w kolejnych latach nauki i będą to czynić do 2015 r., aby odpowiedzieć na pytanie, od czego zależą osiągnięcia szkolne uczniów. Analizowane są zarówno czynniki związane z samą szkołą, jak i cechy indywidualne dziecka oraz warunki panujące w jego środowisku. Na stronie internetowej eduentuzjasci.pl/publikacje-suek stopniowo udostępniane są kolejne publikacje dotyczące badania – już jest dostępna m.in. dwutomowa „Analiza zróżnicowania efektywności nauczania na pierwszym etapie edukacyjnym”.

Broszury dotyczące SLI i dysleksji oraz inne materiały informacyjne na ten temat można pobrać ze strony dysleksja.sli.ibe.edu.pl.

Opublikowaliśmy materiały upowszechniające współczesną wiedzę naukową na temat **SLI – specyficznych zaburzeń językowych**. Udostępniliśmy w ten sposób rodzicom i nauczycielom podstawowe informacje na temat tego mało rozpoznawalnego w Polsce zaburzenia charakteryzującego się trudnościami w uczeniu się języka ojczystego i posługiwaniu się nim. Efektem prac Zespołu Specyficz-

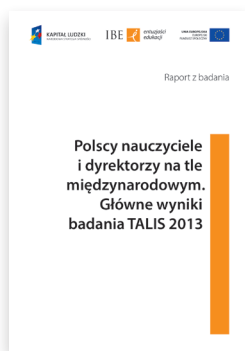
nych Zaburzeń Uczenia jest także broszura na temat **rozpoznania zagrożenia dziecka dysleksją**, skierowana do rodziców i opiekunów dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Eksperti IBE opracowali także nowe narzędzia diagnostyczne dotyczące obu zaburzeń.

Socjologiczno-prawne aspekty polityki edukacyjnej

Realizujemy projekty, które mają pomóc w działaniach służących poprawie jakości funkcjonowania otoczenia instytucjonalnego szkoły, uczelni i innych placówek edukacyjnych.

Zrealizowaliśmy pierwsze w Polsce **Badanie czasu i warunków pracy nauczycieli**. Nasi badacze analizowali, które z działań wymagają od nauczycieli największych nakładów czasowych, jak prezentuje się rozkład dnia pracy w zależności od etapu edukacyjnego, nauczanego przedmiotu, doświadczenia zawodowego, wielkości szkoły, liczby uczniów czy miejscowości.

Badania IBE pokazują również, co ułatwia pracę nauczyciela, a co ją utrudnia. Takiej kompleksowej wiedzy na temat postaw, opinii nauczycieli i dyrektorów szkół odnośnie ich kariery, metod i warunków pracy czy doskonalenia zawodowego dostarcza **Międzynarodowe Badanie Nauczania i Uczenia się – TALIS**. Wszystko po to, by poprzez oparte na badaniach rekomendacje tworzyć odpowiednie warunki systemowe i móc oferować nowe narzędzia pozwalające nauczycielom na efektywniejszą pracę z uczniami.

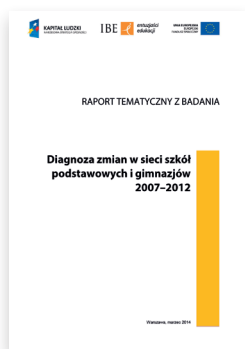
Podobną funkcję pełni m.in. **Badanie początkujących nauczycieli**. Naszym celem była tu ocena tak przygotowania praktycznego nauczycieli, jak i adaptacji zawodowej początkującego nauczyciela w szkole. Wnioski z badania zawiera obszerny raport dostępny na naszej stronie internetowej.

Zdiagnozowaliśmy także współpracę szkół z ich środowiskiem lokalnym, ich rolę w tym środowisku oraz współpracę szkół i nauczycieli z rodzicami. Efektem badania jest opracowanie poradnika: **Jak skutecznie współpracować i komunikować się z rodzicami i społecznością lokalną**.

Reforma edukacyjna, zmiany w strukturze społecznej nie pozostają bez wpływu na sytuację nauczycieli. Realizując badanie **Zmiany pozycji społeczno-zawodowej** chcemy dostarczyć narzędzi interwencji publicznej w zakresie podniesienia jakości kształcenia oraz poprawy podziału pieniędzy i najlepszego wykorzystania pracowników oświaty. Zwracamy także uwagę na **problem przemocy szkolnej oraz klimatu szkoły**. Prowadzimy projekt badawczy, który pozwoli na wypracowanie narzędzi badawczych i schematu badawczego, a także określenie skali i specyfiki problemów związanych z przemocą i agresją szkolną w Polsce.

Szczególnie miejsce zajmują badania związane z polityką oświatową samorządów. W 2014 r. opublikowaliśmy wyniki raportu I części badania **Przemiany sieci szkolnych oraz zarządzania siecią szkolną przez jednostki samorządu terytorialnego**. Dostępny na naszej stronie raport „Zmiany w sieci szkół podsta-

wowych i gimnazjów w Polsce w latach 2007–2012” ukazuje całe spektrum przemian jakim na poziomie lokalnym uległy szkoły i jaki miało to wpływ na efektywność zarządzania i na społeczne funkcjonowanie szkół.

Ekonomia edukacji: nakłady publiczne i prywatne oraz rynki okołoedukacyjne

Ile kosztuje edukacja? Jakie wiążą się z nią rzeczywiste nakłady finansowe i rzeczowe? Kto i w jakim stopniu je ponosi? Odnosząc te dane do efektów kształcenia, będziemy mogli dokonać bilansu i analizy wszystkich kosztów edukacji, wskazać źródła ich pokrycia oraz tych, którzy na tym najbardziej korzystają.

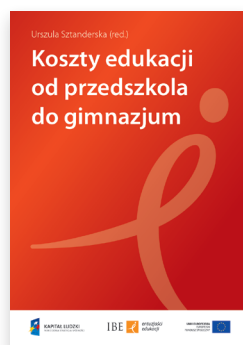
Badanie ekonomicznych uwarunkowań celów i kierunków alokacji nakładów na edukację realizowanych przez podmioty publiczne i prywatne w Polsce – BECKER podjęło próbę analizy wydatków edukacyjnych. Wzięło w nim udział 20 tys. osób w dziewięciu celowo dobranych powiatach i gminach znajdujących się na ich terenie. Byli to zarówno dyrektorzy szkół i przedszkoli, nauczyciele, samorządowcy, radni, jak i rodziny.

Badamy również koszty kształcenia i ich uwarunkowania na poziomie szkolnictwa wyższego. Ponadto w 2014 r. rozpoczęliśmy badanie,

które umożliwi porównanie finansowania kształcenia na poziomie wyższym w wybranych krajach europejskich. Pozwoli to na wyciągnięcie wniosków, które będą mogły być wykorzystane przy modernizacji polskiego systemu finansowania szkolnictwa wyższego.

Efektem naszych badań w tym obszarze są także publikacje:

- **Finansowanie i zarządzanie oświatą przez jednostki samorządu terytorialnego**
- **Koszty edukacji od przedszkola do gimnazjum**
- **Koszty edukacji ponadgimnazjalnej i policealnej.**

Edukacja a rynek pracy: ścieżki karier edukacyjnych i zawodowych w uczeniu się przez całe życie

Jak wyglądają relacje pomiędzy systemem edukacji a rynkiem pracy? Jakich kompetencji od pracowników, zwłaszcza młodych, oczekują pracodawcy i czy zapewnia je system edukacyjny? Wyniki naszych badań to jednocześnie oferta dla władz samorządowych odpowiedzialnych za zarządzanie oświatą, jej ekonomię i powiązanie z rynkiem pracy.

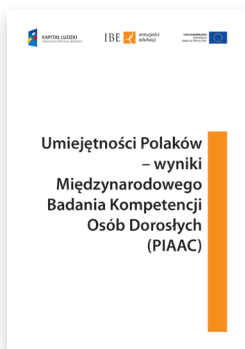
Badamy między innymi kompetencje Polaków w obszarach uznanych za niezbędne do funkcjonowania we współczesnym świecie, nabywania nowej wiedzy i nowych umiejętności – np. rozumienie tekstu, rozumowanie matematyczne, wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Zrealizowane w latach 2011–2012 **Międzynarodowe Badanie Kompetencji Osób Dorosłych (PIAAC)** objęło w Polsce blisko 10 tys. respondentów. Dostępny na naszej stronie raport krajowy z badania PIAAC pokazuje, że w ciągu ostatnich 17 lat wzrósł poziom umiejętności dorosłych Polaków. Badanie dostarczyło informacji m.in. o związku pomiędzy kompetencjami, wykształceniem i sytuacją na rynku pracy, a uzyskane dane pozwalają także na identyfikację grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego ze względu na niski poziom umiejętności.

Międzynarodowy **projekt badawczy SHARE** (Survey on Health, Ageing, and Retirement in Europe) – **Badanie Zdrowia, Starzenia się i Przechodzenia na Emeryturę w Europie**, umożliwił stworzenie portretu generacji 50+ w Polsce i w Europie. To realizowane od 2006 r. badanie, w którym wzięło udział ponad 86 tys. osób po 50. roku życia z 19 krajów, pomogło zrozumieć wyzwania związane ze starzeniem się ludności. Opublikowany raport z badania to cenne źródło danych o aktywności ekonomicznej i sytuacji majątkowej respondentów, aktywności społecznej, indywidualnej, edukacyjnej, a także umiejętnościach kognitywnych oraz stanie zdrowia.

Badamy także dynamikę zachowań indywidualnych Polaków w wieku 15–65 lat na rynku edukacyjnym i na rynku pracy na tle już osiągniętego przez nich poziomu edukacji, ich sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, a także ze względu na mobilność zawodową. Projekt **Uwarunkowania decyzji edukacyjnych – badanie panelowe gospodarstw domowych**, (ok. 90 tys. gospodarstw domowych) dostarczy rekomendacji dla kierunków zmiany polityki edukacyjnej i społecznej i rynku pracy.

Szczególnym zagadnieniem na rynku pracy jest sytuacja osób niepełnosprawnych. Dlatego nie tylko badamy **Ścieżki edukacyjne osób niepełnosprawnych**, ale też pracujemy nad stworzeniem modelu wsparcia takich osób w uczeniu się

przez całe życie, w kontekście zwiększania ich szans na rynku pracy (badanie **Włączający system edukacji i rynku pracy – rekomendacje dla polityki publicznej**).

OFERTA WYDAWNICZA IBE

Raporty, publikacje

Na stronie eduentuzjasci.pl udostępniane są wszystkie **raporty z badań, analizy i poradniki** opracowane w ramach działalności IBE – ponad 60 badań i 90 różnych publikacji w wersjach elektronicznych i papierowych.

Raport o stanie edukacji

Co roku, począwszy od 2011 roku, wydawany jest **Raport o stanie edukacji** – kompleksowy dokument prezentujący dane statystyczne oraz wyniki badań krajowych wraz z rekomendacjami i z odniesieniem do kontekstu międzynarodowego w obszarze oświaty. Poza częścią stałą, każdy raport zawiera rozdziały szczegółowo omawiające konkretne zagadnienia edukacji – od rozwijania umiejętności matematycznych, przez szkolnictwo zawodowe, obraz polskich nauczycieli, po system kwalifikacji. Do końca 2015 r. opublikowane zostaną jeszcze dwa Raporty o stanie edukacji.

Periodyki

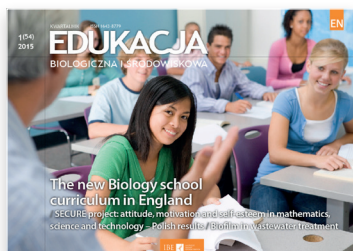
IBE jest wydawcą dwóch periodyków naukowych – Edukacja oraz Edukacja Biologiczna i Środowiskowa – EBiŚ.

Edukacja – czasopismo zajmujące się tematyką oświaty w kontekście różnych dyscyplin naukowych. Już od 30 lat kwartalnik prezentuje wyniki badań prowadzonych w Polsce i za granicą, udostępnia doniesienia i arty-

kuły naukowe. W 2007 r. został wpisany na listę czasopism European Reference Index for the Humanities (ERIH). Elektroniczna wersja edycji specjalnych dostępna jest bezpłatnie na stronie edukacja.ibe.edu.pl

Edukacja Biologiczna i Środowiskowa (EBiŚ) – kwartalnik kierowany przede wszystkim do nauczycieli przedmiotów przyrodniczych, stanowi również źródło wiedzy dla uczniów, studentów i naukowców zaangażowanych w rozwój dydaktyki przedmiotowej. „EBiŚ” jest dostępny w rocznej prenumeracie oraz na stronie ebis.ibe.edu.pl

BAZA DOBRYCH PRAKTYK

Baza Dobrych Praktyk została w 2014 r. wyróżniona przez europejską sieć organizacji naukowych i badawczych – KeyCoNet.

Baza Dobrych Praktyk w tym **Baza Narzędzi Dydaktycznych** zawiera m.in. zadania i scenariusze lekcji wspierające kształcenie tych umiejętności uczniów, które podczas badań i egzaminu gimnazjalnego okazały się ich słabszą stroną. Dostępne na stronie internetowej projektu bnd.ibe.edu.pl materiały są źródłem wypróbowanych pomysłów na lekcje języka polskiego, historii, matematyki, biologii, chemii, fizyki, geografii i wiedzy o społeczeństwie. Baza zawiera również kilkadziesiąt bezpłatnych, gotowych i rekomendowanych przez ekspertów, zadań diagnozujących i rozwijających umiejętności uczniów z poszczególnych przedmiotów. Baza jest na bieżąco uzupełniana.

BAZA INFORMACJI O BADANIACH EDUKACYJNYCH

Baza Informacji o Badaniach Edukacyjnych bibe.ibe.edu.pl, to unikatowy kompleksowy zbiór informacji o badaniach edukacyjnych opracowana przez IBE. Pozwala dotrzeć do źródeł

badania, miejsca zdeponowania danych źródłowych. Specjalnie opracowane w IBE funkcjonalne filtry pozwalają na łatwe poruszanie się i szybkie dotarcie do informacji według szukanej frazy. Hasła indeksów BIBE są zgodne z TESE (Thesaurus for Education Systems in Europe), a więc normy powszechnie stosowanej przez uniwersytety europejskie i wiodące ośrodki dokumentacji. Do-
stęp do bazy jest bezpłatny. W BIBE zarejestrowanych i opisanych jest ponad 6 tys. badań.

Biblioteka IBE to zbiór liczący ok. 80 tys. woluminów książek i ponad 11 tys. roczników czasopism prezentujących osiągnięcia badawcze w obszarze edukacji. Gromadzone od 1950 r. publikacje dotyczą teorii i praktyki edukacyjnej oraz nauk współdziałających z edukacją (filozofii, psychologii, socjologii, nauk biologicznych). Oddzielny bogaty zbiór stanowią polskie i obce elementarze i podręczniki do nauczania poszczególnych przedmiotów. Czytelnia czynna od poniedziałku do piątku, od godz. 10 do 15.

WYDARZENIA

Kongres Polskiej Edukacji – wydarzenie organizowane przez IBE co dwa lata, od 2011 roku, integruje wszystkie środowiska zaangażowane w rozwój edukacji. Kongres stwarza możliwości rzeczowej debaty i konstruktywnej wymiany poglądów na temat jakości edukacji, spójności społecznej, a także wpływu edukacji na innowacyjność w gospodarce. Gromadzi każdorazowo ponad tysiąc osób zainteresowanych pozyskaniem wiedzy eksperckiej oraz wymianą informacji dotyczących teorii i praktyki edukacji na wszystkich jej etapach. kongres.ibe.edu.pl

Seminaria naukowe z cyklu „Badania i polityka edukacyjna” służą integracji środowisk uprawiających badania edukacyjne, są też miejscem spotkań badaczy, praktyków i decydentów. Ich zadaniem jest zarazem popularyzacja narzędzi i dobrych praktyk opracowanych na podstawie wyników badań, dlatego często spotkania te są uzupełniane o część warsztatową. Kalendarium wydarzeń i materiały prezentowane na seminariach dostępne są na stronie eduentuzjasci.pl w zakładce „Seminaria i Konferencje”.

STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE

Programy studiów podyplomowych oraz doktoranckich są prowadzone we współpracy z uczelniami i z udziałem zagranicznych ekspertów, z myślą o podnoszeniu kwalifikacji kadr badawczych w obszarze oświaty. Naszym celem jest również stworzenie intelektualnego zaplecza dla doskonalenia i dalszego rozwoju metodologii badań edukacyjnych. Baza wiedzy dla studiów doktoranckich i podyplomowych eduentuzjasci.pl/pmbe.html zawiera **katalog zapisów video** wykładów, w tym nowatorski cykl poświęcony metodologii badań edukacyjnych oraz szereg wykładów wybitnych światowych specjalistów szeroko pojętego Pomiaru edukacyjnego. Można też skorzystać z **sylabusów** komponentów studiów doktoranckich poświęconych

Pomiarowi edukacyjnemu i zaawansowanej analizie danych z ogólnodostępnych baz dotyczących edukacji.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

IBE rozwija **sieć współpracy z krajowymi i zagranicznymi instytucjami działającymi na rzecz edukacji**, tworząc warunki do wymiany idei i doświadczeń.

Instytut jest członkiem licznych międzynarodowych stowarzyszeń, m.in. Euroclio (zrzesza nauczycieli oraz instytucje i organizacje związane z nauczaniem historii), Międzynarodowego Stowarzyszenia na Rzecz Badań Edukacyjnych.

IBE jest również instytucją ekspercką (mandated body) w ramach Inicjatywy Twinningowej (wsparcia instytucjonalnego dla krajów objętych Europejską Polityką Sąsiedztwa).

KWALIFIKACJE PO EUROPEJSKU

Tempo zmian na rynku pracy wymusza nowe podejście do uczenia się. Istotne staje się to, jaką wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi dysponujemy, a nie to, ile czasu spędziliśmy w szkole, na studiach czy szkoleniach. Najważniejsze jest więc to, by się rozwijać, uczyć, zdobywać nowe kwalifikacje.

Od lipca 2010 r. realizujemy kolejne etapy prac nad ramami kwalifikacji (kwalifikacje.edu.pl), wypracowując Polską Ramę Kwalifikacji oraz projekt Raportu referencyjnego, który został przyjęty w Polsce i w Europie w połowie 2013 r.

Projekt ten ma w efekcie ułatwić uzyskiwanie potwierdzenia kompetencji zdobywanych na rozmaitych ścieżkach uczenia się oraz sprawić, by wartość polskich dyplomów była czytelna w kraju i za granicą.

Obecnie realizowany jest trzeci etap prac, polegający m.in. na działaniach zmierzających do uruchomienia zintegrowanego rejestru kwalifikacji, przygotowaniu rozwiązań systemowych dotyczących jakości kwalifikacji, walidacji, współpracy z branżami w celu wypracowania sektorowych ram kwalifikacji oraz sprawdzenia wybranych elementów systemu poprzez pilotaż.

Prace prowadzone są w ramach trzech projektów:

- „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”
- „Budowa krajowego systemu kwalifikacji – pilotażowe wdrożenie krajowego systemu kwalifikacji oraz kampania informacyjna dotycząca jego funkcjonowania”
- „Budowa krajowego systemu kwalifikacji – przygotowanie do wdrożenia Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”.

EDUKACYJNA WARTOŚĆ DODANA (EWD)

Jak ocenić wyniki i efektywność nauczania danej szkoły? System egzaminów nie dostarcza pełnej wiedzy na ten temat. Znacznie lepszym wskaźnikiem efektywności nauczania są miary postępu poczynionego przez uczniów podczas nauki w szkole.

Postęp ten pozwala wyznaczyć właśnie metoda edukacyjnej wartości dodanej. Należy jednak pamiętać, że metoda EWD nie jest miarą jakości edukacji. Edukacja to więcej niż nauczanie, jakość to więcej niż efektywność. Metoda EWD nie jest też lekarstwem na ewentualne mankamenty testów egzaminacyjnych. Najbardziej wyrafinowane analizy wyników egzaminacyjnych nie zmienią faktu, że potrzebujemy wysoce rzetelnych i trafnych testów egzaminacyjnych.

Metoda EWD może służyć:

- **szkołom** – to dyrektorzy i nauczyciele mogą dzięki właściwej analizie wyników egzaminacyjnych zobaczyć mocne i słabe strony nauczania w swojej placówce,
- **nadzorowi pedagogicznemu** – porównywalne wyniki egzaminów mogą być wykorzystywane w ewaluacji zewnętrznej szkół i do typowania szkół wymagających wsparcia oraz szkół mogących dostarczyć przykładów dobrych praktyk,
- **samorządom** – bez wchodzenia w kompetencje nadzoru pedagogicznego mogą one monitorować efektywność nauczania w szkołach na swoim terenie,
- **rodzicom i uczniom** – dostarcza wskaźników, które mogą być przydatne przy wyborze szkoły.

Na stronie internetowej ewd.edu.pl udostępniony jest tzw. kalkulator EWD oraz materiały szkoleniowe pozwalające gimnazjom, liceom i technikom prowadzić analizy EWD w ramach ewaluacji wewnętrznej.

Instytut Badań Edukacyjnych

Witryna internetowa eduentuzjasci.pl – platforma gromadząca informacje o działaniach podejmowanych w ramach projektu „Entuzjaści Edukacji” oraz repozytorium wiedzy wypracowanej podczas jego trwania. Udostępniamy tam badania, publikacje i narzędzia opracowane w ramach projektu, prezentujemy analizy i opinie eksperckie oraz relacje z wydarzeń z obszaru edukacji.

Profil na Facebooku (facebook.com/eduentuzjasci) – możliwość wymiany poglądów w formie wielowątkowej dyskusji nad obecnym i przyszłym kształtem systemu edukacji w Polsce, angażującej badaczy, nauczycieli, rodziców i wszystkich innych zainteresowanych edukacją.

Kanał na Youtube (youtube.com/eduentuzjasci) – propozycja dla tych, do których bardziej przemawia obraz. Dostępne są na nim filmowe relacje z wydarzeń, animacje prezentujące wyniki wybranych badań (m.in. Raporty o stanie edukacji) oraz wywiady z ekspertami IBE.

IBE

INSTYTUT
BADAŃ
EDUKACYJNYCH

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel. +48 22 241 71 00 | ibe@ibe.edu.pl | www.ibe.edu.pl

Publikacja została wydrukowana na papierze ekologicznym.

Projekt „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
Przygotowano w maju 2015